

העותרים:

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. רופאים לזכויות אדם – ישראל
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר ז"ל
4. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע

כולם באמצעות ב"כ עוה"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיבים:

1. הממשלה
2. שר הביטחון
3. הפרקליטה הצבאית הראשית
4. היועצת המשפטית לממשלה
5. השר לביטחון לאומי
6. מ"מ נציב שירות בתי הסוהר

באמצעות מחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה, ירושלים

תשובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת כב' הנשיא עמית מיום 14.9.2026, להלן תשובת העותרים לתגובה מטעם המדינה (להלן: **התגובה**) לבקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט (להלן: **הבקשה**).

1. ביום 19.8.2026 הוגשה הבקשה. נטען בה, כי מאז ניתן הצו המוחלט ביום 3.6.2026 לא חודשו ביקורי הצלב האדום בבתי הסוהר בהתאם למתכונת המעוגנת בהוראותיה של פקודת הצלב האדום, וכפועל יוצא – לא חודשו כלל. התוצאה היא ביזוי הצו המוחלט. בית המשפט הנכבד התבקש לכוף את נציב בתי הסוהר, רג"ד קובי יעקובי, לציית לצו המוחלט (יודגש, כי הבקשה התייחסה למתקנים שבניהול שב"ס).

2. בבקשה עמדו העותרים על כך, שפסק הדין הורה למדינה לאפשר לנציגי הצלב האדום לבקר בכלל מתקני הכליאה שבהם מוחזקים האסירים הביטחוניים, הן אלה המנוהלים על ידי שב"ס והן אלה המנוהלים על ידי הצבא; לפגוש בכלל האסירים והעצורים הביטחוניים, על סיווגיהם השונים; לשוחח עמם ולקבל את תלונותיהם. יש לעשות זאת בהתאם להוראות הדין: בהתאם לחקיקה הישראלית (תקנה 12 לתקנות לוחמים בלתי חוקיים (תנאי כליאה), התשס"ב-2022, ופקודה מס' 03.12.00 – "ביקורי הצלב האדום הבינלאומי בבתי הסוהר", אשר הותקנה מכוח סעיף 80א(ב) לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב-1971 (להלן: **הפקודה**)); בהתאם להוראות המשפט הבינלאומי (סעיפים 5, 76, 136, 140, 142 ו-143

לאמנת ג'נבה הרביעית, וסעיף 45(3) לפרוטוקול הנוסף הראשון לאמנת ג'נבה; ובהתאם להלכה הפסוקה.

3. עוד עמדו העותרים על כך, שלכל אורך שנות ההתדיינות הפקודה לא שונתה. פסק הדין בחן את הוראותיה, מצא כי הן עומדות ביתר הוראות הדין, ובצו המוחלט הורה לאפשר ביקורים בהתאם למתכונת המעוגנת בהוראותיה. לא במתכונת אחרת, לא במתכונת שונה, לא לאחר בחינתה מחדש – במתכונת זו, ובצו מוחלט.

4. הפסיקה, המחייבת את המדינה – על כלל רשויותיה – לאפשר את הביקורים בהתאם למתכונת המעוגנת בפקודה, לא הקנתה לשב"ס שיקול דעת לאיין את הצו המוחלט, לעצב מחדש את הדין, לשנות את טיב הביקורים ואופיים, לצמצמם, ובפועל – להוסיף ולמנוע אותם. למרות זאת, כך בדיוק נהג שב"ס.

5. ביום 9.7.2026 פרסם שב"ס בחתימתו של נציב בתי הסוהר, רג"ד קובי יעקובי, הוראת שעה בעניין ביקורי הצלב האדום בבתי הסוהר (להלן: **הוראת השעה**), המבטלת את הפקודה ומחליפה אותה, וזאת, כאמור בסעיף 1.א. להוראת השעה, בתגובה לפסק הדין. הוראת השעה מונה שורה של מגבלות, המשנות את מתכונת הביקורים שהייתה מוסדרת בפקודה. היא כוללת מגבלות על עצם האפשרות לקיים ביקורים, על תדירותם, על זהות האסירים שאפשר לפגוש, על מספר האסירים שאפשר לפגוש, על משך הביקור ותנאיו, וכן על מנגנון הטיפול בתלונות. מבלי למצות, העותרים פירטו בבקשה את עיקרי הוראת השעה.

6. בתמצית נטען, כי הוראת השעה אינה עולה בקנה אחד עם חובותיה של המדינה לפי פסק הדין – לאפשר פיקוח חיצוני ממשי וביקורים אפקטיביים של הצלב האדום. היא מעקרת את מנגנוני הפיקוח והברור העצמאיים שהיו מעוגנים בפקודה, מגבירה את התלות בגורמי שב"ס, ופוגעת ביכולתו המעשית של הצלב האדום למלא אחר הכללים שמאפשרים לו למלא את הייעוד שניתן לו במשפט הבינלאומי: להגיע לכל מתקני הכליאה, לבחור את האסירים עמם ייפגש באופן בלתי מוגבל, לקיים עימם קשר רציף, לשוחח עימם בחופשיות ובדיסקרטיות, ולפקח באופן שוטף על תנאי כליאתם.

7. עוד נטען, כי סמכותו של הצלב האדום לבקר כלואים במתקני הכליאה היא נגזרת ישירה של המנדט שהוענק לארגון מכוח אמנות ג'נבה. מנדט זה נועד לאפשר לצלב האדום למלא את תפקידו ההומניטרי: להבטיח יחס אנושי לעצורים ותנאי כליאה העומדים בדין ההומניטרי הבינלאומי, ולהגן על כבודם ועל זכויותיהם הבסיסיות. האפקטיביות והאמינות של ביקורי הצלב האדום אצל הכלואים במתקני הכליאה תלויות בשורה של כללים, הנובעים ישירות מן המנדט שבאמנות, ואינם ניתנים לגריעה. בכלל אלה, גישה בלתי מוגבלת לכל הכלואים, גישה לכל מתקני הכליאה, קבלת מידע מלא על הכלואים, אפשרות לביקורים חוזרים, סיוע בשימור קשרי משפחה, ובעיקר – קיום שיחות חופשיות, פרטיות וללא עדים עם הכלואים.

8. התוצאה היא שבניגוד לצו המוחלט, המדינה אינה מאפשרת את ביקורי הצלב האדום אצל האסירים הביטחוניים בהתאם למתכונת המעוגנת בהוראות הפקודה, והביקורים אינם מתקיימים כלל. מאז ניתן פסק הדין, הצלב האדום לא שב לבקר אסירים ועצורים ביטחוניים בבתי הסוהר.

9. בתגובה נטען, כי "ביום 17.8.2026 התקיים מפגש עבודה בראשות נציג שב"ס ובהשתתפות גורמי מטה בכירים נוספים בשב"ס יחד עם הציגי הוועד הבינלאומי של הצלב האדום. בסיום המפגש הוסכם על הצדדים כי הקשר ימשך וכי **ייקבעו ביקורים ויועבר מידע בהתאם להוראת השעה**" (פסקה 4 לתגובה). בהמשך נטען, כי **"טרם הוגשה לשירות בתי הסוהר בקשה לתיאום ביקור"** (פסקה 19 לתגובה).

10. לא אלה הם פני הדברים.

11. הבקשה והתגובה הועברו ביום 14.9.2026, בליווי מכתב מאת ב"כ העותרים, אל ראש משלחת הצלב האדום בישראל, מר ז'וליאן לריסון, והתבקשה התייחסות הארגון.

העתק הפנייה לצלב האדום מיום 14.9.2026 מצ"ב ומסומן א'.

12. מר לריסון השיב לדברים ביום 16.9.2026. במכתבו אישר, כי ביום 17.8.2026 התקיימה פגישה עם שירות בתי הסוהר, לשם דיון בחידוש ביקורי הצלב האדום במתקני שב"ס. ואולם, כל שהצלב האדום הסכים לו הוא כי הצדדים ימשיכו במגעים בתום לב, וכי תיבחן אפשרות לקיים פגישה טכנית, הערכה וסיור במתקן כליאה של שב"ס.

13. עוד הדגיש, כי הצלב האדום הבהיר בהודעה מטעמו מיום 9.9.2026, כי הוא מקיים דיונים עם כלל הרשויות הרלוונטיות בנוגע ליישום נהלי העבודה המקובלים שלו לביקורים אצל כלואים. אף שהצלב האדום מברך על הדיונים, טרם הושגה הסכמה באשר להסדרים הנדרשים לצורך חידוש הביקורים. נכון לעת הזו לא תואמו ביקורים של הצלב האדום אצל הכלואים.

14. מר לריסון מדגיש, כי חשוב ביותר שההסדרים החלים על ביקוריו של הצלב האדום במתקני כליאה יאפשרו לו למלא את המנדט שלו בהתאם לנהלי העבודה המקובלים שלו, ובכלל זה באמצעות קשר חופשי וללא הפרעה עם הכלואים. קשר ישיר עם הכלואים, לרבות האפשרות לקיים עמם ראיונות בפרטיות, הוא מרכיב חיוני בביקורי הצלב האדום במתקני כליאה.

15. עוד נכתב, כי לשם הבטחת יעילותם ואמינותם של הביקורים אצל הכלואים, הצלב האדום פועל ברחבי העולם בהתאם לנהלי עבודה המבוססים על סמכויותיו לפי אמנות ג'נבה, ובפרט על ההסדרים המעוגנים בסעיף 143 לאמנת ג'נבה הרביעית. נהלים אלה כוללים:

- גישה בלתי מוגבלת לכלל העצורים, בכל שלבי מעצרם, ללא קשר למעמד שהוענק להם על ידי הרשויות;
- גישה לכל המקומות והמתקנים המשמשים להחזקת כלואים ולכל אתר כליאה, באשר הם;
- האפשרות לשוחח באופן חופשי ובפרטיות מלאה, ללא נוכחות עדים וללא הגבלת זמן, עם כל כלוא שהצלב האדום בוחר;
- הזכות לקיים ביקורים חוזרים בתדירות שהצלב האדום ימצא לנכון לצורך מעקב הולם אחר מצבם של כלואים;
- קבלת מידע מדויק מהרשויות, לפי דרישה, בנוגע לזהותם, מעמדם ומקום הימצאם של כלואים, וכן הרשאה לתעד מידע זה במהלך הביקורים;
- האפשרות לסייע בחידוש ובשמירה על הקשר בין כלואים לבין בני משפחותיהם.

העתק תשובת הצלב האדום מיום 16.9.2026 מצ"ב ומסומן ב'.

16. חרף ניסוחם הדיפלומטי, הדברים מדברים בעד עצמם, ואין אלא לשוב עליהם: התוצאה היא שבניגוד לצו המוחלט, המדינה אינה מאפשרת את ביקורי הצלב האדום אצל האסירים הביטחוניים בהתאם למתכונת המעוגנת בהוראות הפקודה, והביקורים אינם מתקיימים כלל. מאז ניתן פסק הדין, הצלב האדום לא שב לבקר אסירים ועצורים ביטחוניים בבתי הסוהר. הוא לא ישוב לעשות כן על פי הוראת

השעה, שחותרת תחת המנדט שלו ותחת נהליו, המעוגנים במשפט הבינלאומי, אשר עוגנו גם בהוראות הפקודה, ושעליהם ציווה בית המשפט הנכבד בצו המוחלט :

"המדינה תאפשר ביקורים של נציגי הצלב האדום אצל האסירים הביטחוניים ותמשיך במסירת המידע בעניינם, בהתאם למתכונת המעוגנת בהוראותיה של פקודת הצלב האדום ובאופן דומה, בשינויים המחויבים, גם במתקנים המופעלים על ידי צה"ל" (פסקה 162 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז).

17. בית המשפט הנכבד יתבקש לכופף את נציב בתי הסוהר לציית לצו המוחלט.

17 בספטמבר 2026

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים